

Metodika pro vzdělávací program

Modul 02: Modul pro koordinátory žákovského parlamentu na ZŠ – prezenční forma

1. Cíle vzdělávacího modulu

Cílem projektu „Školní parlament jako vzdělávací proces vedoucí k rozvoji kompetencí pro posilování demokratické kultury“ je vytvoření sady ucelených studijních materiálů pro realizaci školního parlamentu na příslušné vzdělávací instituci. Termínem školní parlament rozumíme oba typy parlamentů – pro základní i střední školu.

V rámci projektu bude vytvořeno několik vzdělávacích programů pro různé cílové skupiny. Tento vzdělávací program je modulem pro koordinátory žákovského parlamentu na ZŠ. Každý modul lze absolvovat v prezenční nebo v distanční formě studia. Cílovou skupinou tohoto programu jsou pedagogové, kteří na škole povedou žákovský parlament.

Vstupní předpoklady pro absolvování modulu jsou:

- a) ukončené středoškolské vzdělání;
- b) pedagogická praxe ve vzdělávací instituci;
- c) znalost základů práce s osobním počítačem a internetem;
- d) souhlas se zpracováním osobních údajů.

Konkrétní cíle vzdělávacího modulu jsou:

1. poskytnout návod, jak vytvořit žákovský parlament (ŽP) na příslušné škole s ohledem na věk žáků, kteří se do něj zapojí;
2. poskytnout vzdělávací materiál v rámci modulu – skripta, metodické listy pro specifikované věkové skupiny;

3. poskytnout vzdělávací materiál pro koordinátory ŽP;
4. vyškolit koordinátory, kteří ŽP povedou.

2. Osnova vzdělávacího modulu, vymezení jednotlivých tematických celků vč. hodinových dotací jednotlivých témat

2.1 Osnova vzdělávacího modulu, hodinové dotace

„Modul pro koordinátory žákovského parlamentu na ZŠ“ se skládá z těchto tematických celků (TC) v hodinové dotaci 18 hodin:

číslo TC	název TC	hodinová dotace
I	Založení žákovského parlamentu	5
II	Fungování žákovského parlamentu	7
III	Hodnocení práce žákovského parlamentu	3
IV	Hlasovací zařízení SunVote	3

2.2 Vymezení jednotlivých tematických celků, anotace tematických celků

Založení žákovského parlamentu – TC I

TC I seznámí podrobně uchazeče s pojmem žákovský parlament. Žákovský parlament se skládá ze zástupců jednotlivých tříd 3.–9. ročníků ZŠ, kteří se pravidelně scházejí a vede je dospělá osoba z řad pedagogů. Hlavní náplní ŽP je komunikovat s vedením školy a pedagogickými pracovníky a zároveň předkládat připomínky a náměty ze tříd, informovat žáky o dění v žákovském parlamentu.

Další část tematického celku se věnuje roli koordinátora, který vede žáky k uvědomění si nutnosti spolupráce, týmového rozhodování, rozdělení povinností, odpovědnosti za svá rozhodnutí a demokratické výchově. Koordinátor funguje jako prostředník mezi vedením školy, ostatními kolegy a žáky. Koordinátor musí zpočátku obvykle bojovat proti předsudkům ze strany vedení školy, s neochotou kolegů v pedagogickém sboru a malou motivací u žáků.

Tento celek se věnuje také volbě zástupců do školního parlamentu. Volby jsou hlavním mechanismem demokracie, kterým žáci vybírají ze svých řad zástupce do školního parlamentu. Nejčastěji třídy delegují své/svého zástupce a předávají mu/jim některé své pravomoci.

Volby ve školách se podobají svým systémem, organizací i průběhem volbám do Parlamentu ČR, přesto lze aplikovat několik volebních modelů (např. poměrné zastoupení podle tříd, ročníků, podle roku narození, pohlaví apod.).

Fungování žákovského parlamentu – TC II

Tematický celek je rozdělen do několika částí. První část se podrobně věnuje první schůzce parlamentu a sepsání ústavy. Ve skriptech naleznete příklad možné ústavy žákovského parlamentu. Další část se věnuje komunikaci mezi členy žákovského parlamentu a ostatními žáky ve škole. Upřesňuje, jaké zvolit formy a metody. V další části se popisuje role a činnosti parlamentu včetně praktických příkladů. Nejčastější rolí žákovských parlamentů je komunikace s vedením školy a pedagogickým sborem. Dále reprezentují školu na veřejnosti, před rodiči, přáteli školy i širokou veřejností. Napomáhají k vytvoření vazeb mezi třídními kolektivy a napříč všemi ročníky. Pořádají a organizují různé akce, které zlepšují klima školy i jednotlivých tříd. Vychovávají své členy k občanské iniciativě a aktivitě ve prospěch širšího okruhu žáků. Zlepšují komunikativní, argumentační i formální dovednosti svých členů pomocí referátů, prezentací, diskusí a rozdělování týmových rolí. V rámci práce parlamentu je vhodné využívat SWOT analýzu.

Hodnocení práce žákovského parlamentu – TC III

Tematický celek III se věnuje problematice evaluace. Výsledky své činnosti školní parlament předkládá ve vhodné a adekvátní formě ostatním subjektům, které s ním tvoří školní prostředí. ŠP hodnotí svou činnost v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. Evaluace a autoevaluace probíhají různými metodami hodnocení, které jsou pro žáky v parlamentu zajímavé a pestré, např. uspořádat anketu na sociální síti, při volbách zvolit metodu preferenčních hlasů apod. Evaluaci i autoevaluaci provádí jak koordinátor pomocí sofistikovaných nástrojů, tak členové ŽP dle svých nápadů, inspirace z internetu nebo různých publikací.

Hlasovací zařízení SunVote – TC IV

Součástí projektu je poskytnutí hlasovacího zařízení SunVote koordinátorům zapojených škol, proto se jedna z kapitol věnuje této moderní pomůcce. Hlasovací zařízení se dá využít nejen při hlasování žákovského parlamentu, ale také při vyučování.

3. Doporučené formy organizace výuky, harmonogram výuky

3.1 Doporučené formy organizace výuky

Z hlediska organizace výuky je zde několik důležitých hledisek, a to „s kým a jak“ pracujeme a „kde“ výuka probíhá:

- a) hromadná (frontální) výuka – prezenční forma;
- b) skupinová a kooperativní výuka – prezenční forma;
- c) týmová výuka – prezenční i distanční forma.

Dalšími kritérii pro rozdělování forem výuky může být např.:

- a) čas: vyučovací hodina (45 minut);
- b) místo výuky: nespécializovaná učebna.

3.2 Harmonogram výuky

Vzdělávací modul je rozdělen do 3 vzdělávacích dnů, celkem 18 vyučovacích hodin.

1. vzdělávací den (6 hodin)

TC I	Založení žákovského parlamentu
TC II	Fungování žákovského parlamentu – 1VH

2. vzdělávací den (6 hodin)

TC II	Fungování žákovského parlamentu – 5VH
-------	---------------------------------------

3. vzdělávací den (6 hodin)

TC III	Hodnocení práce žákovského parlamentu
TC IV	Hlasovací zařízení SunVote
	Závěrečný test

4. Doporučené metody výuky, učební pomůcky

4.1 Doporučené metody výuky

- Pozorování, sledování
- Záznam
- Diskuse, rozhovor
- Vyprávění
- Propojování poznatků z různých předmětů
- Vysvětlování, výklad
- Práce s textem

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Předvádění, demonstrace, práce s obrazem
- Instruktaž
- Brainstorming
- Brainwriting
- Myšlenková mapa
- Projektová výuka
- Analýza a vyhodnocení

4.2 Učební pomůcky

- Tabule, flipchart
- Audiovizuální pomůcky: obrazové a zvukové záznamy
- Modely, mapy, demonstrační přístroje
- Hlasovací zařízení

5. Požadavky na úspěšné absolvování vzdělávacího modulu

Pro úspěšné absolvování vzdělávacího modulu je nutné nastudovat vzdělávací materiály a úspěšně složit teoretické i praktické zkoušky.

Každý účastník prezenční formy studia získá certifikát o absolvování modulu. Certifikát obsahuje kompletní označení vzdělávací instituce, název projektu a příslušného modulu, délku studia a časovou dotaci a obsahovou náplň modulu.

6. Způsob ověření získaných znalostí a dovedností

Zvládnutí prezenční formy studia je ověřováno lektorem, který účastníky školí v rámci vzdělávacího modulu. Pro úspěšné zvládnutí modelu účastník úspěšně složí teoretický test. Lektor hodnotí účastníky formativním hodnocením. Další formou hodnocení je neformální zpětná vazba o pokroku účastníků v rámci modulu. Na základě výsledků ověřování lektor zpětně informuje tvůrce a metodiky o případných nedostatcích a předkládá možné úpravy studijních materiálů, které zkvalitní tyto vzdělávací opory pro další skupiny.

Praktická ukázka se může například skládat z ukázky předvolební kampaně, kterou si studující samostatně připraví. Nebo skupinka studujících může nasimulovat a organizovaně ukázat praktický způsob průběhu voleb.

Pro úspěšné absolvování modulu musí účastník úspěšně zvládnout závěrečný test, který je účastníkům poskytnut na konci celého vzdělávacího modulu.

7. Profil absolventa vzdělávacího modulu

Profil absolventa je důležitým prvkem pro zajišťování a hodnocení kvality vzdělávacího programu. Profil absolventa musí nejen definovat cílové znalosti a dovednosti, ale i jejich ověřitelnost. Přesně a jednoznačně definuje, co absolvent vzdělávacího programu umí a zná.

Absolvent vzdělávacího programu:

- definuje školní parlament jako součást školy;
- chápe význam a funkci školního parlamentu;
- definuje roli a fungování školního parlamentu;
- rozumí teoreticky organizaci voleb;
- zvládne zorganizovat volby;

- chápe pojem evaluace a autoevaluace;
- aplikuje evaluační nástroje.

8. Doporučená literatura

BEZCHLEBOVÁ, Maria. Kurikulární reforma a společenskovední vzdělávání v rámci evropského vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání. In: *Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti: sborník příspěvků z 11. ročníku Letní školy „Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti“*. 1. vyd. Editor Miroslav Dopita, Antonín Staněk. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, ISBN 80-244-0952-6.

BRANDER, Patricia, Peter KRAPF a Wiltrud WEIDINGER. *Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům*. Vyd. 1. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Eva Potužníková, Martin Potužník. Praha: Argo, 2006, Edice pedagogické literatury. ISBN 80-720-3827-3.

BRETT, Peter, Pascale MOMPOINT-GAILLARD a Maria Helena SALEMA. *Jak mohou všichni učitelé podpořit výchovu k občanství a lidským právům: rámec pro rozvoj kompetencí*. 1. vyd. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-5947-4.

Centrum občanského vzdělávání FHS UK. *Kompetence pro demokratickou kulturu*. Praha, 2017.

ČECHOVÁ, B. H. *Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí žáků*. Praha: Portál, 2009.

FRONĚK, Jan, Eliška BUCVANOVÁ a Karel KARAFIÁT. *Žákovský parlament na prvním stupni: pomocník pro koordinátora parlamentu*. Praha: Gemini, o. s., 2013. ISBN 978-80-905293-9-7.

GEMINI O. S. Politeia: *Výchova demokratického občana*. Praha: Gemini, o. s., 2008.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

GOLLOB, R., KRAPF, P., WEIDINGER, W. *Vzděláváním k demokracii. Podklady pro učitele k výchově k demokratickému občanství a k výchově k lidským právům*. Brno: MU, 2012.

GOLLOB, Rolf a Peter KRAPF. *Výuka demokracie: sbírka modelových situací pro výchovu k demokratickému občanství a lidským právům*. 1. vyd. Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-6089-0.

GOLLOB, Rolf a Peter KRAPF. *Život v demokracii: učební plány VDO/VLP pro druhý stupeň základních škol*. 1. vyd. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-6088-3.

HAZLBAUER, Tomáš, Kamila PETROVSKÁ a Filip HOTOVÝ. *Žákovský parlament III*. Praha: Gemini, o. s., 2012. ISBN 978-80-905293-3-5.

HAZLBAUER, Tomáš, Kamila PETROVSKÁ a Filip HOTOVÝ. *Žákovský parlament II*. Praha: Gemini, o. s., 2012. ISBN 978-80-905293-2-8.

HAZLBAUER, Tomáš, Kamila PETROVSKÁ a Filip HOTOVÝ. *Žákovský parlament I*. Praha: Gemini, o. s., 2012. ISBN 978-80-905293-1-1.

Charta Rady Evropy o výchově k demokratickému občanství a lidským právům: přijatá v rámci doporučení CM/Rec(2010)7 Výboru ministrů. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5827-9.

JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 6 s blokem Rodinná výchova: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 2. upravené vyd. Plzeň: Fraus, 2009, ISBN 978-807-2388-868.

JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 7: Rodinná výchova 7: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2004, 128 s. ISBN 80-723-8325-6.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 8: Rodinná výchova 8 : učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. 2., aktualiz. vyd.* Plzeň: Fraus, 2011, 144 s. ISBN 978-807-2383-177.

JANOŠKOVÁ, Dagmar, Anna ČEČILOVÁ a Monika ONDRÁČKOVÁ. *Občanská výchova 9: Rodinná výchova 9 : učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. 2. aktual. vyd.* Plzeň: Fraus, 2013, 152 s. ISBN 978-807-2389-995.

LUNEROVÁ, Jitka, Radim ŠTĚRBA a Monika SVOBODOVÁ. *Výchova k občanství: doporučujeme pro 7. ročník základní školy a sekundy víceletého gymnázia. 3. vyd.* Brno: Nová škola, 2013, 79 s. Duhová řada. ISBN 978-807-2895-168.

LUNEROVÁ, Jitka, Radim ŠTĚRBA a Monika SVOBODOVÁ. *Výchova k občanství: [učebnice pro 8. ročník]. 2. vyd.* Ilustrace Martin Bašar. Brno: Nová škola, 2012, Duhová řada. ISBN 978-807-2894-277.

HOTOVÝ, F. *Výchova k občanství. Doplnující koncepce k současnému kurikulu.* Brno: MU, 2012.

MATĚJKA, Ondřej, Filip HOTOVÝ a Maria Helena SALEMA. *Politika do školy patří: metodický materiál pro učitele. 1. vyd.* Editor Rolf Gollob, Peter Krapf. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-210-5927-6.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2001, ISBN 80-211-0372-8.

O'SHEA, Karen. *Slovník pojmů k výchově k demokratickému občanství: výchova k demokratickému občanství 2001–2004: rozvoj vzájemného porozumění.* Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5818-7.

PASTOROVÁ, M. a kol. *Doporučené očekávané výstupy. Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách.* Praha: VÚP, 2011.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PIŤHA, Petr. *Úvod do výchovy k občanství: knížka pro učitele a veřejnost*. Praha: Aved, 1992.

PROTIVÍNSKÝ, Tomáš a Monika DOKULILOVÁ. *Občanské vzdělávání v kontextu českého školství: analytická sonda*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5833-0.

SUCHOMEL, Jan. *Žákovský parlament jako nástroj výchovy k demokracii*. Brno, 2017, 62 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra občanské výchovy. Vedoucí bakalářské práce doc. RNDr. Svatopluk Novák, CSc.

ZAHUMENSKÁ, Vendula. *Význam účasti veřejnosti při ochraně životního prostředí: [metodika pro učitele středních škol]*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6948-0.

Toto dílo [Metodika pro vzdělávací program – Modul 02: Modul pro koordinátory žákovského parlamentu na ZŠ – prezenční forma] je licencováno pod licencí Creative Commons [BY-SA]. Licenční podmínky navštivte na adrese <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

